

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра загальної та клінічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"Психодіагностика та психокорекція в соматичній клініці"

(шифр і назва навчальної дисципліни)

за освітньо-професійною програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія» другого
(магістерського) рівня вищої освіти

галузь знань – **05 соціальні та поведінкові науки**

спеціальність – **053 «психологія»**

Івано-Франківськ
2020

Робоча програма з «Психодіагностика та психокорекція в соматичній клініці» для студентів за напрямом підготовки 05 "Соціальні та поведінкові науки", спеціальністю 053 "Психологія" за Освітньо-професійною програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти – 2020. – 19 с.

Розробник: Белей Михайло Дмитрович – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та клінічної психології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та клінічної психології. Протокол

від “28” серпня 2020 р. № 2

Завідувач кафедри загальної та клінічної психології

(Москалець В.П.)

Схвалено методичною комісією факультету психології

Протокол від “10” вересня 2020 р. № 2

Голова

(Пілецька Л. С.)

© Белей М.Д., 2020 р.

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2020р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань:	<i>Обов'язкова дисципліна</i>	
	Напрямок підготовки: 05 " <u>Соціальні та поведінкові науки</u> "		
Індивідуальне науково-дослідне завдання визначається темою магістерської роботи.	Спеціальність : <u>053 "Психологія"</u>	Рік підготовки:	
		1-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		18 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		__ год.	
		Самостійна робота	
		48 год.	74 год.
		Індивідуальні завдання:	
		__ год.	__ год.
Вид контролю: <i>залік</i>			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 47% – 53%;

для заочної форми навчання – 18% – 82%.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

- ознайомити студентів з основними поняттями діагностичної та корекційної психології, а також основними вимогами до визначення валідних і надійних діагностичних інструментів та корекційних процедур;

- оволодівати принципами та правилами формулювання діагностичних умовисновків з допомогою яких здійснюється перехід від ознак або індикаторів певного психічного стану, структури, процесу до констатації наявності і вираженості цих психологічних змінних;

- ознайомити студентів з основами конструювання та особливостями використання різновидових діагностичних методик, а також створення та апробації необхідних психокорекційних технік та програм;

- оволодівати процедурами статистичної обробки даних, перевірки надійності результатів та валідності психодіагностичних інструментів;

- засвоювати процедури й техніки здійснення розвивальної та психокорекційної діяльності з позицій гуманістичної (особистісно-орієнтованої) парадигми, забезпечуючи тим самим умови для ефективного саморозвитку й самореалізації клієнтів та власної особистості.

Завдання вивчення дисципліни:

– засвоїти основні теоретичні поняття курсу, що дозволить студентам зрозуміти сутність процесу психодіагностики та психокорекції, а також сприятиме самостійному опрацюванню ними різноманітної наукової літератури;

– знати і вміло використовувати найбільш основні психологічні закономірності, які слід враховувати як при теоретичному дослідженні, так і при інтерпретації його результатів;

– досконало володіти теоретичними основами та найважливішими концептуальними положеннями побудови різноманітних діагностичних інструментів та психокорекційних процедур;

– знати і вміти дотримуватись основних вимог щодо організації та специфіки проведення психодіагностичного та психокорекційного дослідження;

– виробляти здатність до формулювання робочих гіпотез та визначення дослідницьких завдань;

– оволодівати основними дослідницькими техніками при діагностиці й корекції найрізноманітніших психологічних явищ;

– засвоювати необхідні вміння щодо володіння інструментарієм для перевірки об'єктивності і точності одержаної інформації.

Програмні компетентності

<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2. Здатність проведення наукових досліджень на відповідному рівні. ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї та приймати обґрунтовані рішення (креативність). ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</i>	СК 2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості. СК 3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік. СК 5. Здатність організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. СК 9. Здатність отримуватися у фаховій діяльності норм професійної

	етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях. СК 11. Здатність створювати, організовувати та реалізовувати психологічний супровід та реабілітацію людині у ситуації хвороби.
Програмні результати навчання	
<p>ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.</p> <p>ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p> <p>ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p> <p>ПР13. Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у галузі клінічної та реабілітаційної психології</p>	

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Психодіагностика та психокорекція, як навчальний предмет у плановій підготовці психологів-магістрів, займає важливе місце і тому покликана забезпечити подальше фахове зростання їх професійної кваліфікації. Даний курс спрямований на засвоєння студентами ключових понять предмету, формування у них високої професійної культури і компетентності. В процесі фахової підготовки студенти оволодівають комплексом знань, що дозволить їм самостійно виявляти і розв'язувати проблеми психологічного змісту в умовах функціонування соматичної клініки. Сформовані у процесі професійної підготовки практичні навички володіння психодіагностичним та психокорекційним інструментарієм і відповідними техніками дозволятимуть проводити збір емпіричних даних в рамках реалізації різноманітних досліджень, перевіряти валідність використовованого інструментарію та надійність отриманих показників і, що особливо важливо, – надавати необхідну психологічну допомогу соматично хворим пацієнтам. Фундаментальність курсу в структурі базової підготовки психологів-магістрів не тільки сприятиме подальшому виконанню цілої низки дидактичних завдань, а й дозволить ефективно організовувати і проводити різні види психологічної та клінічної практики, здійснювати виконання багатьох творчих і дослідницьких завдань, слугуватиме надійною основою при написанні магістерської роботи.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Осмислювати професійні завдання, проблеми і задачі системно й саногенно та оцінювати їх з позицій гуманістичних духовних цінностей.
2. Демонструвати розуміння сутнісного змісту категорій, теоретичних понять і законів психології та здатність оперувати ними у професійній діяльності
3. Виявляти і прогнозувати тенденції перебігу особистісних, міжособистісних та групових психічних процесів на основі знання їх закономірностей.

4. Здійснювати пошук необхідної для професійної діяльності інформації з різних джерел, зокрема, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

5. Вміти реферувати наукові джерела, обґрунтовуючи власні позиції щодо їх змісту та робити самостійні висновки.

6. Спроможність самостійно обирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій, а також адекватні психокорекційні технології психологічного супроводу й допомоги в галузі охорони здоров'я.

7. Вміти формулювати мету і завдання досліджень та розгортати їх відповідно до цих формулювань.

8. Критично аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень та психокорекційних впливів, формулювати на їх основі аргументовані висновки.

9. Презентувати результати власних досліджень усно і письмово, зокрема, у формі тез, есе, за допомогою мультимедійних засобів.

10. Спроможність шукати власні способи вирішення психологічних проблем, що виникають у процесі професійної діяльності, аргументовано пропонувати їх зацікавленим суб'єктам.

11. Розуміти в усіх видах професійної діяльності важливість збереження та зміцнення соматичного і психічного здоров'я (власного й навколишніх), що інтегрується у почуванні стану загального благополуччя (згідно з стратегією ВООЗ).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в рекомендованих (основних та додаткових) літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики й різноманітні психокорекційні техніки, проводити збір емпіричного матеріалу й давати йому необхідну інтерпретацію;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Розподіл балів, що отримують студенти

Навчальна (аудиторна) робота										Залік	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Сума	
Самост.	Самост.	Самост.	Самост.	С. з.	С. з.	С. з.	С. з.	С. з.	Самост.		
Навчально-пізнавальна активність на практичних (семінарських) заняттях (№ 4-8, 9) – $5 * 5 = 25$.										25	25
Виконання самостійних (лабораторних) робіт – $3 * 5 = 15$.										15	15
Контрольна (тестова) робота – 10.										10	10
Сумарний показник										50	100

Окрім лабораторних (письмових) робіт, до основних видів самостійної роботи студентів відноситься: усне опитування, конспектування опрацьованої літератури; виконання індивідуальних завдань (реферати, розробка методик, їх адаптація чи реадаптація, протоколи психодіагностичних досліджень, створення психокорекційних програм (або технік) тематичних презентацій, доповіді тощо).

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (тестування, контрольна робота, самостійна робота).

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів відводиться на оцінку усних відповідей студентів, тестування, презентації, виконання самостійних (лабораторних) робіт та контрольної роботи; 50 балів – оцінювання знань студентів за результатами виконання залікової роботи.

На семінарських заняттях студенти за усну відповідь та письмову відповідь максимально можуть отримати 5 балів. При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анотують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару у вигляді асоціативних малюнків-схем, пишуть есе, розглядають клінічні випадки, дискутують з приводу напрямків психологічної допомоги особам, розробляють програми та техніки психологічної корекції, а також заходи психологічної просвіти з питань збереження психічного здоров'я і стану психологічного благополуччя.

Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально або фронтально. Загальний бал за цей вид роботи виводиться з середнього балу за всі усні і письмові відповіді.

Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Усні та письмові відповіді – $5 * 5 = 25$ балів Практична (лаб.) робота – $3 * 5 = 15$ бали Тестова (письмова) робота – 10 балів Залік – 50 балів
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 10 балів. Протягом семестру проводиться 1 контрольна робота (письмова і тестова).
Семінарські заняття	На семінарські заняття відводиться 10 годин (теми №№ 5, 6, 7, 8, 9) + 10 год. контрольна робота; практична (лабораторна) робота (теми №№ 1, 2, 3, 4, 10). Студент може отримати максимальну кількість балів (25), при умові якщо не менше ніж на (70%) заняттях у нього оцінки "відмінно" і "добре"; у випадку розподілу оцінок (більшість 4, 5 + не більше двох 3) – до 20 балів; у випадку посередньої успішності (більшість 3 + 4, 5) максимальна кількість – до 16 балів; якщо усі оцінки задовільні (3) – до 13 балів.

<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Усі теми для самостійного опрацювання повинні бути ґрунтовно засвоєні (зовнішній індикатор – наявність законспектованого матеріалу).</p> <p>Для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент повинен мати оцінки (відмінну/добру/задовільну) на семінарських заняттях – мінімум 11 балів; отримати хоча б мінімальний задовільний бал за виконання практичних (лабораторних) робіт – мінімум 9 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали, що винесені на самостійне опрацювання. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів.</p> <p>Важливою умовою допуску до підсумкового контролю є наявність конспекту з кожної вказаної теми і ґрунтовний рівень знань, який визначається <i>усним опитуванням</i> або <i>написанням практичної (лабораторної) чи контрольної роботи</i> (при наявності позитивної оцінки).</p> <p>Рівень засвоєння матеріалу з пропущених занять повинен бути перевірений у двотижневий термін з часу пропуску заняття. Найбільш типовими методами перевірки можуть бути <i>самостійна письмова робота, письмове тестування і написання та захист реферату</i>.</p> <p>Також практикуються "відробки", що проводяться в аудиторії або у приміщенні кафедри за наявності у студента конспекту лекції та першоджерел підготовки до семінарського заняття.</p>
---	--

Самостійна робота студентів ділиться на базову і додаткову.

Базова самостійна робота забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт. Базова самостійна робота студентів включає: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір), огляд літератури і електронних джерел інформації; вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання; підготовка до лабораторних робіт, практичних (семінарських) занять; підготовка до написання контрольних робіт, інших форм поточного контролю; систематизація вивченого матеріалу перед семестровим екзаменом.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення і закріплення знань студента, розвиток аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни. Вона включає такі види робіт: аналіз наукових публікацій з визначеної студентом-магістром (і узгодженої з викладачем) теми (як правило, тема магістерської роботи); підбір та апробація інструментарію (проведення клініко-психодіагностичного дослідження або реалізацію окремих психокорекційних технік чи програми у позааудиторний час); написання есе за обраною проблематикою; бібліографічний огляд літератури за даною проблематикою; розробка мультимедійної презентації; виконання практичних задач, ситуативних завдань; підготовка термінологічного словника та ін.

Самостійна робота студентів максимально оцінюється залежно від виду роботи. За конспектування матеріалів з актуальних питань діагностичної психології студенти отримують 1 бал; за оформлення протоколів досліджень, включеного спостереження за поведінкою досліджуваних – 2 бали; за результати адекватного підбору психодіагностичного та психокорекційного інструментарію – 5 + 5 = 10 балів; узагальнення результатів та виступ за

результатами проведеного дослідження у формі мультимедійної презентації – 15 балів; за графологічне оформлення матеріалів досліджуваних явищ – 10 балів; за проведення просвітницького заходу для пацієнтів (їх родичів, медперсоналу – на вибір) з питань діагностики та збереження психічного здоров'я – 5 балів.

Якщо студент виконав умови допуску до підсумкового контролю (ним набрано 25 балів і більше) і він виконав більшість завдань для самостійної роботи, то підсумкова (залікова) оцінка йому може бути виставлена автоматично (за його бажанням).

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують *тестовий контроль знань* з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за виконання тесту – 5 балів.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді передбачають перевірку цілої низки знань, умінь, навичок (знання термінів, процесів тощо, вміння конкретизувати, вміння виділяти головне, вміння визначати передумови, виявляти причини психічних явищ в різних умовах). Завдання вважається виконаним, якщо студент вказав правильний варіант відповіді. Кількість балів, яка виставляється при цьому, опосередкована кількістю питань тесту.

Контрольна (тестова) робота студентів оцінюється максимально у 10 балів.

Питання до контрольної роботи:

1. Процес тестування і вимоги до нього.
2. Охарактеризуйте основні положення "Етичного кодексу психолога."
3. Основні вимоги до організації та проведення процедури тестування.
4. Основні умови ефективного тестування.
5. Вимоги до повідомлення тестових результатів.
6. Вплив ситуативних змінних на процес та результати дослідження.
7. Міри взаємозв'язку. Можливості коефіцієнтів кореляції. Види коефіцієнтів кореляції.
8. Загальне поняття про надійність та валідність тесту.
9. Специфічні особливості використання контент-аналізу в умовах клініки.
10. Проективні методи. Особливості використання проективних методів в умовах соматичної клініки.
11. Основні вимоги до організації та проведення психокорекційних технік.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	Зараховано
80 – 89	B	Зараховано
70 – 79	C	Зараховано
60 – 69	D	Зараховано
50 – 59	E	Зараховано
26 – 49	FX	Не зараховано
0 – 25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

– основні теоретичні поняття курсу, що дозволить йому зрозуміти сутність процесу психодіагностики та психокорекції, а також сприятиме самостійному опрацюванню різноманітної наукової літератури;

– знати і вміло використовувати найбільш основні психологічні закономірності, які слід враховувати як при проведенні дослідження, так і при інтерпретації його результатів;

– досконало володіти теоретичними основами та найважливішими концептуальними положеннями побудови різноманітних психодіагностичних інструментів та психокорекційних технік;

вміти:

– виявляти існуючі проблеми психологічного змісту та знаходити шляхи і способи їх вивчення й усунення;

– визначати предмет і об'єкт дослідження, а також підбирати найбільш адекватні інструменти для їх вивчення;

– формулювати робочі гіпотези та визначати дослідницькі завдання;

– застосовувати адекватні методики (техніки) для діагностики найрізноманітніших дослідницьких об'єктів (психологічних явищ) та при необхідності здійснювати на них психокорекційний вплив;

– користуватись інструментарієм та процедурами для перевірки достовірності одержаної інформації;

– застосовувати математичні методи для дослідження психологічних явищ, а також комп'ютерні програми для знаходження їх кількісних характеристик.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет, завдання і методи діагностичної та корекційної психології.

План

Деякі особливості предмету вивчення психодіагностики та психокорекції. Наукова психодіагностика та психодіагностична практика. Взаємозв'язок психодіагностики з психокорекцією та іншими науками. Загальна психодіагностика, психометрика та вимоги практичної психології до діагностичних інструментів. Значення психодіагностики в діяльності практичного психолога та функціонуванні різноманітних психологічних служб. Проблеми психологічної діагностики на сучасному стані розвитку суспільства.

Література

- 1 Анастаси А. Психологическое тестирование. – М.: Педагогика, 1982, с.5-31.
2. Андрушко Ярина. Психокорекція. Навчально-методичний посібник. Львів. 2017 .
3. Астапов В.М. Тревожность у детей. М.: ПЕРСЭ, 2001. – 160 с.
4. Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – С. 8-27.
5. Белей М.Д. Практикум з психодіагностики. – Івано-Франківськ: Приватний підприємець Бойчук А.Б./ М. Белей – Івано-Франківськ, 2014. – 156 с.
6. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2006. – 351 с.
7. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике – К.: Наукова думка, 1989, с.3- 5; 108-115.
8. Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / І. М. Галян. – 2-ге вид., стер. – Київ : Академвидав, 2011. – 463 с.
9. Психодіагностика /Під ред. М.С.Корольчука, В.І.Осьодло. – К.: Ельга “Ніка-Центр”, 2004.
10. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посібник: гриф МОН України / С.Б. Кузікова. – Суми: Університетська книга, 2006. – 384 с.; – К. : Академвидав, 2012. – 320 с.

11. Мілютіна К. Форми психокорекційного впливу / К. Мілютіна. – К., 2007. – 144 с.
12. Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. – Мелітополь: Видавничополіграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с.

Тема 2. Методологічні основи відбору й використання психодіагностичного та психокорекційного інструментарію

План

- Принципи підбору діагностичних та психокорекційних методів і процедур.
- Гуманістична парадигма як методологічна основа діяльності практичного психолога.
- Гуманістичні ідеї класичних теорій особистості.
- Організація діяльності психолога соматичної клініки з позицій гуманістичної парадигми розвитку особистості.

Література

1. Белей М.Д. Методи психодіагностики: інструментарій та процедурні особливості. Видання 2-ге, доповнене. / М.Д. Белей, І.М. Гоян. – Івано-Франківськ: Видавець Третяк І.я, 2010. – 256 с.
2. Белей М.Д. Основи діагностичної психології / М.Д. Белей, Л.Д. Тодорів. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – 296 с.
3. Палій Анатолій. Психологічний тренінг: за чи проти / А.А. Палій // Практичний психолог: школа. – 2013. – № 8. – С. 17–24.
4. Палій А. Як не потрапити на гачок психологів-маніпуляторів / Анатолій Палій // Практичний психолог: Школа. – 2014. – №8. – С. 40-49; №10. – С. 46-51.
5. Палій А. Психоаналіз і психотерапія: міфи та реалії / Анатолій Палій // Практичний психолог: Школа. – 2014. – №12. – С. 42-46.

Тема 3. Психодіагностика і психокорекція як галузі психологічного знання про особистість та способи й методи дієвого впливу на неї

План

- Предмет психодіагностики та психокорекції і його специфічні особливості в умовах соматичної клініки.
- Мета та завдання психологічного діагностування та психокорекції в специфічних умовах клініки.
- Характеристика методів психодіагностики та психокорекції як інструментів пізнання, прогресивних особистісних змін й розвитку.

Література

1. Атлас... / Под. ред. И.А. Полищука., Видренко А.Е., – К: Здоров'я, 1980.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование. – М.: Педагогика, 1982, – Т.1, – С.50-65.
3. Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – С. 27-37.
4. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике. – К.: Наукова думка, 1989. – 200 с.
4. Методи психодіагностики: інструментарій та процедурні особливості / Під ред. Белея М.Б., Гояна І.М. – Івано-Франківськ, 2001. – 204 с.
5. Ивашкин В.С., Онуфриева В.В. Тест межличностного поведения Т.Лири. Методическое руководство. – Владимир, 1991.

Тема 4. Контент-аналітичні та проєктивні методи (процедури) при дослідженні пацієнтів соматичних клінік.

План

Контент-аналіз як метод психологічних досліджень. Деякі особливості використання контент-аналізу в умовах клініки.

Проективні методики та їх психологічна сутність

Види проективних методик та їх використання в сучасній психологічній практиці.

Література

1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. – СПб., 2001.
2. Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – С. 54-69.
3. Блейхер В.М., Крук И.В. Патопсихологическая диагностика. – К.: Здоров'я, 1986. – 280 с.
4. Бурлачук Л.Ф., Савченко Е.П. Психодиагностика (психодиагностический инструментарий и его применение в условиях социальных служб). – К.: А.Л.Д., 1995. – 100 с.
5. Каталог интерпретаций методики "Дом, дерево, человек". – М.: Альтернатива, 1993. – 76 с.
6. Проективная психология / Пер. с англ. – М.: ЗКСМО, 2000. – 528 с.
7. Соколова Е.Т. Проективные методы исследования личности. – М.: МГУ, 1980.
8. Фрейд З. Психология я и защитные механизмы. – М.: Педагогика, 1993. – 144 с.
9. Фрейд З. О клиническом психоанализе: Избр. произведения. – М.: Медицина, 1991. – 288 с.

Тема 5. Норми та інтерпретація тестових результатів.

План

Частотний розподіл та основні статистичні поняття Міри центральної тенденції та міри розсіву даних (дисперсія, стандартне відхилення).

Міри взаємозв'язку. Процедура знаходження коефіцієнтів кореляції Пірсона, Спірмена та Кендалла. Поняття про факторний аналіз.

Нормальний розподіл. Похідні показники, проценти та стандартні показники.

Типи вимірювальних шкал: номінативні, шкали порядку або ординальні, шкали відношень. Процедура нормування тестів. Поняття популяції та репрезентативності вибірки.

Теоретичні та методологічні питання адаптації діагностичного інструментарію. Проблеми стандартизації та нормування шкал.

Література

1. Анастаси А. Психологическое тестирование. – М.: Педагогика, 1982, г.1, с. 66-97.
2. Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – С. 79-112.
3. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.Н. Словарь-справочник по психологической диагностике. – К.: Наукова
4. Ермолаев О.Ю. Математическая статистика для психологов. Учебник. – 2-е изд. исправленное – М.: Московский психолого-социальный институт: Изд-во Флинта, 2003. – 336 с.
5. Общая психодиагностика / Под редакцией Бодалева А.А., Столина В.В. – МГУ, 1987, с. 53-112.
6. Практикум по общей и экспериментальной психологии / Под ред. Крылова А.А. – ЛГУ, 1987, с. 7-36.
7. Рабочая книга социолога / Под ред. Осипова Г.В. – М.: Наука, 1983. – С.151-200, 2-е видання.
8. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. – СПб.: Социально-психологический центр, 1996, с. 15-29;

Тема 6. Поняття про валідність і надійність тесту

План

Валідність та її психологічна сутність. Види валідизації тесту та способи їх знаходження. Очевидна валідність, контамінація критерію

Поняття про надійність та статистичну значимість тесту. Типи надійності. Залежність коефіцієнта надійності від досліджуваної вибірки.

Література

1. Анастаси А. Психологическое тестирование.- М.: Педагогика, 1982, с. 97-179.
2. Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – С. 112-1144.
3. Большая энциклопедия психологических тестов. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 416 с.
4. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике. – К.: Наукова думка, 1989, с. 21-29;82-87.
5. Общая психодиагностика /Под ред. Бодалева А.А., Столина В.В. – МГУ, 1987, с. 67-74.
6. Психологическая диагностика: проблемы и исследования. / Под ред. Гуревича К.И.–М.: Педагогика,1981,с.27–29.
7. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. – СПб.: Социально-психологический центр, 1996, с. 15-29.

Тема 7. Психодіагностика самосвідомості

План

Аналіз концепцій функціонування самосвідомості. Самосвідомість як об'єкт психодіагностики. Самоставлення.

Самооцінка та способи її вимірювання. Запитальник самоставлення та його процедурні особливості. Методика семантичного диференціалу (Ч. Осгуда), її специфіка та способи інтерпретації. Методи дослідження самосвідомості.

Література

1. Атлас.../ Под. ред. И.А. Полищука., Видренко А.Е., – К: Здоров'я, 1980.
2. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. – СПб., 2001.
3. Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – С. 164-180.
4. Бурлачук Л.Ф; Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике. – Издательство “Питер”, 2000.
5. Общая психодиагностика / Под. ред. А.А. Бодалева, В.В.Столина. – М.: Речь, 2001.
6. Основы психодиагностики: Учебное пособие для студентов вузов / Под ред. А.Г. Шмелева. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996.

Тема 8. Базові техніки психокорекції.

План

Техніки налагодження контакту.

Техніки прояснення інформації. Рефлексивне слухання.

Техніки відображення почуттів. Фокусування. Емпатійна відповідь

Активізація несвідомих процесів. Робота з образами та символами. Конфронтація та способи її застосування. Техніки трансформації. Усвідомлення та інсайт.

Література

1. Андрушко Ярина. Психокорекція. Навчально-методичний посібник. Львів. 2017 .
2. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посібник: гриф МОН України / С.Б. Кузікова. – Суми: Університетська книга, 2006. – 384 с.; – К.: Академвидав, 2012. – 320 с.
3. Мілютіна К. Форми психокорекційного впливу / К.Мілютіна. – К., 2007. – 144 с.
4. Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко та ін. – Мелітополь: Видавничополіграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с.
5. Психодиагностика и психокоррекция / под. ред А.А.Александрова. – СПб.: Питер, 2008. – 384 с.
6. Рубінштейн С. Я. Экспериментальні методики патопсихології і досвід застосування їх в клініці. – М., 2004.

7. Федоренко Р. П. Психодіагностична практика у клініці : навч.-метод. посіб / Р. П. Федоренко ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : ред.-вид. від. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. – 235 с.

8. Шевченко К. Робота з агресивними, замкненими та сором'язливими дітьми: психокорекційна програма / упоряд. Т.Червонна. – К., 2008. – 128 с.

Тема 9. Методи психокорекції негативних емоційних станів осіб у складних життєвих обставинах

План

Методи психокорекції негативних емоційних станів та методи усунення наслідків психотравми.

Описано програму психокорекції негативних емоційних станів осіб у складних життєвих обставинах.

Охарактеризовано структурні компоненти програми психокорекції та її особливості. Зазначено Основні навички, необхідні для подолання негативних емоційних станів.

Тренінг емоційної стійкості суб'єкта.

Література

1. Андрушко Ярина. Психокорекція. Навчально-методичний посібник. Львів. 2017 .
2. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посібник: гриф МОН України / С.Б. Кузікова. – Суми: Університетська книга, 2006. – 384 с.; – К. : Академвидав, 2012. – 320 с.
3. Мілютіна К. Форми психокорекційного впливу / К.Мілютіна. – К., 2007. – 144 с.
4. Федоренко Р. П. Психодіагностична практика у клініці : навч.-метод. посіб / Р. П. Федоренко ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : ред.-вид. від. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. – 235 с.
5. Шевченко К. Робота з агресивними, замкненими та сором'язливими дітьми: психокорекційна програма / упоряд. Т.Червонна. – К., 2008. – 128 с.

Тема 10. Психокорекція емоційних розладів, кризових станів та гострого горя.

План

Емоційні розлади. Методи подолання депресії, страху, напруги та тривоги.

Методи подолання внутрішніх конфліктів, кризових станів та психічних травм. Симптоми гострого горя. Нормальні та патологічні реакції горя. Відстрочені реакції горя. Критичні періоди переживання гострого горя. Продуктивні переживання втрат та смерті близьких людей.

Психологічна допомога при втратах та переживанні горя.

Література

1. Мілютіна К. Форми психокорекційного впливу / К.Мілютіна. – К., 2007. – 144 с.
  2. Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. – Мелітополь: Видавничополіграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с.
  3. Психодіагностика и психокоррекция / под. ред А.А.Александрова. – СПб.: Питер, 2008. – 384 с.
  4. Рубінштейн С. Я. Експериментальні методики патопсихології і досвід застосування їх в клініці. – М., 2004.
  5. Федоренко Р. П. Психодіагностична практика у клініці : навч.-метод. посіб / Р. П. Федоренко ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : ред.-вид. від. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. – 235 с.
- Шевченко К. Робота з агресивними, замкненими та сором'язливими дітьми: психокорекційна програма / упоряд. Т.Червонна. – К., 2008. – 128 с.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		Л	С	Пр.	Інд.	С. р.		Л	С	Пр.	Інд.	С. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Предмет, завдання і методи діагностичної та корекційної психології	6	2		2		2	4					4
Тема 2. Методологічні основи відбору й використання психодіагностичного та психокорекційного інструментарію	10	2	2	2		4	8	2				6
Тема 3. Психодіагностика і психокорекція як галузі психологічного знання про особистість та способи й методи дієвого впливу на неї	10	2	2	2		4	8					8
Тема 4. Контент-аналітичні та проєктивні методи (процедури) при дослідженні пацієнтів соматичних клінік	8		2	2		4	10					10
Тема 5. Норми та інтерпретація тестових результатів	8	2	2			4	10			2		8
Тема 6. Поняття про валідність і надійність тесту	10	2	2			6	10	2				8
Тема 7. Психодіагностика самосвідомості	8	2	2			4	10					10
Тема 8. Базові техніки психокорекції	10	2	2			6	10	2				8
Тема 9. Методи психокорекції негативних емоційних станів осіб у складних життєвих обставинах	12	2	2	2		6	10	2				8
Тема 10. Психокорекція емоційних розладів, кризових станів та гострого горя	14	2	2	2		8	10			2		8
Усього годин	90	18	18	12		48	90	6	6	4		78

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Методологічні основи відбору й використання психодіагностичного та психокорекційного інструментарію		2
2.	Норми та інтерпретація тестових результатів	2	

3.	Поняття про валідність і надійність тесту		
4.	Психодіагностика самосвідомості	2	
5.	Базові техніки психокорекції	2	
6.	Методи психокорекції негативних емоційних станів осіб у складних життєвих обставинах	2	2

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Предмет, завдання і методи діагностичної та корекційної психології	2	
2.	Методологічні основи відбору й використання психодіагностичного та психокорекційного інструментарію	2	
3.	Психодіагностика і психокорекція як галузі психологічного знання про особистість та способи й методи дієвого впливу на неї		
4.	Контент-аналітичні та проєктивні методи (процедури) при дослідженні пацієнтів соматичних клінік	2	
5.	Норми та інтерпретація тестових результатів		2
6.	Методи психокорекції негативних емоційних станів осіб у складних життєвих обставинах	2	
7.	Психокорекція емоційних розладів, кризових станів та гострого горя.	2	2

Теми лабораторних занять – не передбачені навчальним планом

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Предмет, завдання і методи діагностичної та корекційної психології	2	4
2.	Методологічні основи відбору й використання психодіагностичного та психокорекційного інструментарію	4	6
3.	Психодіагностика і психокорекція як галузі психологічного знання про особистість та способи й методи дієвого впливу на неї	4	8
4.	Контент-аналітичні та проєктивні методи (процедури) при дослідженні пацієнтів соматичних клінік	4	8
5.	Норми та інтерпретація тестових результатів	4	8
6.	Поняття про валідність і надійність тесту	6	8
7.	Психодіагностика самосвідомості	4	8
8.	Базові техніки психокорекції	6	8
9.	Методи психокорекції негативних емоційних станів осіб у складних життєвих обставинах	6	8
10.	Психокорекція емоційних розладів, кризових станів та гострого горя	8	8
11.	Разом	48	78

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усне та письмове опитування, практичні (лабораторні) роботи, навчальні тести, есе, контрольна робота, конспекти першоджерел, мультимедійна презентація, протоколи клініко-психодіагностичного дослідження, програма заходу психологічної просвіти з питань збереження психічного здоров'я, залік.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна «Психодіагностика» передбачає використання мультимедійного обладнання (комп'ютер, проектор).

Методичне забезпечення

Повна електронна версія бібліотеки згрупована за відповідними модулями подається студентам до початку лекційного курсу разом з іншими методичними та роздатковими матеріалами.

Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – 296с.

Белей М.Д., Гоян І.М. Методи психодіагностики: інструментарій та процедурні особливості. – Івано-Франківськ, 2010р. – 256с.

Белей М.Д. Практикум з психодіагностики. – Івано-Франківськ: Приватний підприємець Бойчук А.Б./ М. Белей – Івано-Франківськ, 2014. – 156 с.

Белей М.Д., Сидорик Ю.Р. Організація і проведення основних видів психологічної практики: методичні рекомендації для студентів спеціальностей "Практична психологія в галузі освіти." – Івано-Франківськ: Плай, 2010. – 24с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Анастаси А. Психологическое тестирование. – М.: Педагогика, 1982. – Т 1, 2.
2. Андрушко Ярина. Психокорекція. Навчально-методичний посібник. Львів. 2017 .
3. Астапов В.М. Тревожность у детей. М.: ПЕРСЭ, 2001. – 160 с.
4. Атлас для экспериментального исследования отклонений в психической деятельности человека / Под ред. Полищука И.А., Видренко А.Е. – К.: Здоров'я, 1980. – 156 с.
5. Баранова Н. Психокорекція агресивності та конфліктності у підлітків / Н.Баранова // Психолог. – 2005. – №36. – С.17-20.
6. Белей М.Д., Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – 296 с.
7. Белей М.Д. Методи психодіагностики: інструментарій та процедурні особливості//М. Белей, І. Гоян – Івано- Франківськ, 2010. – 256 с.
8. Белей М.Д. Практикум з психодіагностики. – Івано-Франківськ: Приватний підприємець Бойчук А.Б./ М. Белей – Івано-Франківськ, 2014. – 156 с.
9. Блейхер В.М., Крук И.В. Патопсихологическая диагностика. – К.: Здоров'я, 1986. – 280 с.
- 10.Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика личности. – К.: Здоров'я, 1980. – 165 с.
- 11.Бурлачук Л.Ф. Психодіагностика: Учебник. – СПб.: Питер, 2002. – 352 с.
- 12.Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2006. – 351 с.
- 13.Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике. – К.: Наукова думка, 1989. – 200 с.
- 14.Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодіагностике. – С.-Петербург: Питер, 1999. – 528 с.; 2000. – 589 с.
- 15.Вознюк О. Психоаналітичні методи корекції негативних психоемоційних станів у школярів / Вознюк О., Романенко Є. // Психолог. – 2007. – № 5. – С. 28-31.
- 16.Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / І. М. Галян. – 2-ге

вид., стер. – Київ : Академвидав, 2011. – 463 с.

17. Ермолаев О.Ю. Математическая статистика для психологов. Учебник. – 2-е изд. исправленное – М.: Московский психолого-социальный институт: Изд-во Флинта, 2003. – 336 с.
18. Захаров А. И. Игра как способ преодоления неврозов у детей. – СПб.: КАРО, 2006. – 416 с.
19. Захаров В.П. Применение математических методов в социально-психологических исследованиях. Учебное пособие. Л.: ЛГУ, 1985. – 64 с.
20. Ивашкин В.С., Онуфриева В.В. Тест межличностного поведения Т.Лири. Методическое руководство. – Владимир, 1991.
21. Карпенко Н. Дитячі страхи. Психологія їх подолання Н.Карпенко. – К., 2007. – 144с.
22. Каталог интерпретаций методики "Дом, дерево, человек". – М.: Альтернатива, 1993. – 76 с.
23. Козлова И.В. Личность как система конструкторов. Некоторые вопросы психологической теории Дж. Келли // Системные исследования, 1975.
24. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посібник: гриф МОН України / С.Б. Кузікова. – Суми: Університетська книга, 2006. – 384 с.; – К. : Академвидав, 2012. – 320 с.
25. Леонова А. Б. Психодиагностика функциональных состояний человека. – М.: Изд-во Моск. ун-та. – 1984. – 200 с.
26. Литовченко Н. Психокорекція депресії у підлітковому віці // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №4. – С.40-50.
27. Личко А.Е. Патохарактерологические исследования у подростков. – Л., 1981.
28. Мазур О. Дитячі страхи:[діагностика і корекція] / О.Мазур // Психолог. – 2007. – №39. – С.15-19.
29. Марищук В.Л. и др. Методики психодиагностики в спорте. – М.: Просвещение, 1984. – 191 с.
30. Мізерна О.О. Корекційна тренінгова програма «самовдосконалення» для подолання агресивних проявів серед підлітків // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – №4. – С.37-44; – №5. – С.54-61.
31. Мілютіна К. Форми психокорекційного впливу / К.Мілютіна. – К., 2007. – 144 с.
32. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия / сост. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, М.: АСТ, 2001. – 816 с.
33. Мельников В.М., Ямпольский Л.Т. Введение в экспериментальную психологию личности. – М.: Просвещение, 1985. – 319 с.
34. Мерлин В.С. Самосознание // Проблемы экспериментальной психологии личности: Уч. записки. – 77. – Вып.6. – Пермь, 1970.
35. Немов Р.С. Психология. Кн. 3. Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика. – М.: Просвещение, 1995. – 508 с.
36. Общая психодиагностика. (Методические указания). /Автор-составитель О.В.Белова. – Новосибирск: Научно-учебный центр психологии НГУ, 1996.
37. Общая психодиагностика / Под ред. Бодалева, А.А., Столина В.В. – Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 304 с.; М.: Речь, 2001.
38. Осипова А.А. Общая психокоррекция / А.А.Осипова. – М.: Сфера, 2004. – 512 с.
39. Петренко В.Ф. Введение в экспериментальную психосемантику: исследование форм репрезентации в обыденном сознании. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1983.
40. Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. – Мелітополь: Видавничополіграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с.
41. Практикум по психодиагностике. Дифференциальная психометрика / Под ред. Столина В.В., Шмелева А.Г. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984.
42. Проективная психология / Пер. с англ. – М.: ЗКСМО, 2000. – 528 с.
43. Психодиагностика / Під ред. М.С.Корольчука, В.І.Осьодло. – К.: Ельга "Ніка-Центр", 2004.
44. Психологічна діагностика й корекція дітей і підлітків : навч. посіб. / В.А. Федосєєв, Т.Ю. Проскуріна, Н.І. Завгородня. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2015. – 84 с.
45. Психодиагностика и психокоррекция / под. ред А.А.Александрова. – СПб.: Питер, 2008. – 384 с.
46. Психологическая диагностика / Под.ред. К.М.Гуревича. – М., 2000.
47. Психологическая диагностика / Под. ред. М.К. Акимовой, К.М. Гуревича. – СПб.: Питер, 2003.
48. Психологический словарь / Под ред. Давыдова В.В. и др. – Педагогика, 1983. – 447 с.
49. Психология личности: тесты, опросники, методики / Авт.сост. Киреева Н.В. и др. – М., 1995.
50. Психология самосознания: диагностика. – Самара: Бахрах – М, 2000.
51. Психология: словарь / Под. общ. ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского, 2-ое изд. испр. и доп. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.
52. Райгородский Д.Я. Психологическая диагностика. – М.: Изд. дом "Бахрах", 2000.

53. Реан А.А. Практическая психодиагностика личности. – Изд. С.-Петербургского ун-та, 2001.
54. Рогов Е.И. Коррекционные приемы и упражнения // Е.И. Настольная книга практического психолога. – М.: Владос-пресс, 2002. – Кн.1,2.
55. Рудестам К. Групповая психотерапия / Кьел Рудестам. – СПб.: Питер, 2001. – 384 с.
56. Рубінштейн С. Я. Експериментальні методики патопсихології і досвід застосування їх в клініці. – М., 2004.
57. Свіденська Г.М. Психологічний тренінг як засіб розвитку самосвідомості та зниження рівня тривожності в період підліткової кризи / Г.М. Свіденська // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – №9. – С.36-46.
58. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. – СПб.: Социально-психологический центр, 1996.
59. Собчик Л.Н. Методы психологической диагностики. – М., 1990, № 1-3.
60. Соколова Е.Т. Проективные методы исследования личности. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980.
61. Суходольский Г.В. Основы математической статистики для психологов. Л.: ЛГУ, 1972. – 428 с.
62. Терлецька Л. Психокорекція засобами малюнку / Л. Терлецька. – К.: Главник, 2007. – 144 с.
63. Федоренко Р. П. Психодіагностична практика у клініці : навч.-метод. посіб / Р. П. Федоренко ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : ред.-вид. від. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. – 235 с.
64. Фрейд З. Психология я и защитные механизмы. – М.: Педагогика, 1993. – 144 с.
65. Фрейд З. О клиническом психоанализе: Избр. произведения. – М.: Медицина, 1991. – 288 с.
66. Фрейджер Р., Фейдимен Дж. Личность: Теории, эксперименты, упражнения. – СПб.: Еврознак, 2001. – 864 с.
67. Федоренко Т. Методи корекційної роботи з агресивними дітьми і підлітками // Рідна школа. – 2007. – №2. – С.12-15.
68. Хоменко Г. Агресивність підлітків: причини, профілактика, корекція / Г.Хоменко // Психолог. – 2009. – №35. – С.17-24
69. Шебанова С.Г. Психокорекція агресивної поведінки / С.Г. Шебанова // Педагогіка і психологія. – 1999. – №3. – С.15-23.
70. Шевченко К. Робота з агресивними, замкненими та сором'язливими дітьми: психокорекційна програма / упоряд. Т.Червонна. – К., 2008. – 128 с.
71. Шульга В. Корекція вчинків підлітка: тренінг / В.Шульга. – К.: Шк. світ, 2007. – 112 с.
72. Чеснокова И.И. Проблемы самосознания и психологии. – М.: Наука, 1974. – 144с.
73. Шмелев А.Г. Психодиагностика личностных черт. – Санкт-Петербург: Изд. "Речь", 2002.

15. Інформаційні ресурси

Адреси бібліотек:

1. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника – Шевченка 57, 1 поверх Гуманітарного корпусу.
2. Бібліотека філософських, психологічних, релігієзнавчих дисциплін – Шевченка 57, 5 поверх Гуманітарного корпусу, філософський факультет.

Інтернет ресурси:

1. <http://lib.pu.if.ua>. – Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.
2. <http://www.pu.if.ua/depart/PedagogicalPsychology/ua/4228/> – кафедра педагогічної та вікової психології.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
4. <http://hklib.npu.edu.ua/> – Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
5. <http://www.koob.ru/> – електронна бібліотека «Куб».
6. <http://pro.fpko.ru/post-name/286/> – федерація психологів-консультантів онлайн.
7. <http://upsihologa.com.ua/> – портал професійних психологів України «У психолога».

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.